

MAHİR ÜNSAL ERİŞ
Olduğu kadar güzeldik

MAHIR ÜNSAL ERIŞ 1980'de Çanakkale'de doğdu. Bandırma'da büyüdü. Arkeoloji okudu. Çeşitli dillerden kitaplar, makaleler, öyküler çevirdi, halen de çevirir. Yine İletişim'den çıkan *Bangır Bangır Ferdi Çalıyor Evde* (2012) adlı bir öykü kitabı bulunur. Gençlerbirliklidir. Söylenişi bile güzel.

İletişim Yayınları 1881 • Çağdaş Türkçe Edebiyat 269

ISBN-13: 978-975-05-1197-4

© 2013 İletişim Yayıncılık A. Ş.

1. BASKI 2013, İstanbul

EDITÖR Levent Cantek

KAPAK Suat Aysu

KAPAK FOTOĞRAFI Erdek, 1974

UYGULAMA Hüsnü Abbas

DÜZELTİ Ekrem Buğra Büte

BASKI ve CILT Sena Ofset · SERTİFİKA NO. 12064

Litros Yolu 2. Matbaacılar Sitesi B Blok 6. Kat No. 4NB 7-9-11

Topkapı 34010 İstanbul Tel: 212.613 03 21

İletişim Yayınları · SERTİFİKA NO. 10721

Binbirdirek Meydanı Sokak İletişim Han No. 7 Cağaloğlu 34122 İstanbul

Tel: 212.516 22 60-61-62 • Faks: 212.516 12 58

e-mail: iletisim@iletisim.com.tr • web: www.iletisim.com.tr

MAHİR ÜNSAL ERİŞ

Olduğu kadar güzeldik

“Olduğu kadar güzeldik.”

YILDIZ TILBE

içindekiler

sen o zaman parasız yatılıydın	9
benim adım Feridun	19
işe çıkılacak gün	37
kanatlarımız olsa be Metin	55
malibu	67
dayımın avrupa'ya kaçınılışı	81
zehir miktarda	95
stoper	107

sen o zaman parasız yatılıydın

Sen o zaman parasız yatılıydın. Anlatmadık bunları sana. Annem istemedi. “Akli bizde kalmasın, dersine çalışsın yavrum, okusun da kurtarsın kendini,” dedi. Sana haftada iki üç kez yazdığım mektuplara koyamadım bunları, diyebilemedim. Doğum haberini verdiğinden beri düşünüyordum ama, anlatayım istiyordum. Bugüne kismetmiş.

Annemin de, babamın da inancı tamdı sana, biliyorsun. Benden pek ümitleri yoktu. Oğlan çocuğu yerine sayıyorlardı beni. Okumaz bu, diyorlardı. İte kaka liseyi bitirir, sonra Sursurluk’un içinden, olmadı Bandırma’dan, Karacabey’den bulur birini evlendiririz diye düşünürlerdi. Zaten dedeme kalırsa, kız çocuğun okuması da neymiş. Kız evlat dediğin, memeleri dolunca oturur kocasının dizinin dibinde, ağzının içine bakar. Çocuğunu büyütür, salçasını, tarhanasını, turşusunu kurar biraz da örgü, dikiş geldi mi elinden, daha ne? Ah, canım dedem! Dedem ne çok severdi beni, ne çok. Babam da seni. Onca borcun içine seni okutabilmek için girdi biraz da. Şimdi üstünden bunca vakit geçti diye bu kadar rahat diyorum bunu, alınma. Albayın Nihat sokmuştu onu bu ortaklık

işine. Babam ki şunca yılın ırgat çocuğu, ne anlasın fabrikadan, muhasebeden, stopajdan, sacdan, Allahını seversen. Fakirin umudu kazancından çok, borcundan az işte, ne yaparsın. Balıkesir yolundaki sac fabrikasına sermaye koyacaklar, civarın peynircilerine, yağcılara teneke ambalaj satacaklar, bir yılda borcu temizlediler mi, iki, çok çok üç yılda feraha çıkacaklardı. Senesi gelmeden, Nihat çekti parasını işten. “Ben,” dedi babama, “Şofben parçası işine giriyorum. Senin Allah yolunu açık etsin.” Senesi geçince de muhasebecisi, maliyecisi, ustabaşısı çekiştirmeye başladılar emanet kravatından babamı. Hani lisede bir Mesut Hoca vardı, yakışıklı, küfürbaz edebiyatçı; o vermişti. “Patron adamsın sen artık. İşçi milleti yavşaktır, Jilet gibi olmazsan, hürmet görmezsin,” demiş hatta. Sen yoktun, anlatmıyorduk bunları sana, moralin bozulmasın, derslerin kötülemesini diye. Tebligatlar, tebligatları kovaladı. En sonunda devletin kiremit rengi kamyoneti yanaştı kapının önüne, neyimiz var neyimiz yok yükledi, götürdü. Annem, şaşkınlıktan yazık, banyonun açık yeşil paspasını kucaklamış, ağlıyor da ağlıyordu. Babam yoktu ortalarda, kayboluverdi. Bir müddet de görünmedi zaten. Hatırlarsın, Keşan’a gitti demiştik sana da. Yok efendim, orda bir arsa varmış da, asker arkadaşı illa tutturmuş da, “Gel, bir gör, beğenmezsen almazsın,” demiş de, bir sürü senaryo. İki buçuk ay, birkaç parça üst baş, bir düdüklü tencere, annemin çeyiz sandığı, bir de banyonun yeşil paspasıyla alt katta, kuru kuruya yaşadık dedemlerde. Babamı hiç sevmezdim ben. Mıymıntılığı, ellerinin kabalığı, haki yeşil emanet kravatı ve seni benden daha çok sevişi çileden çıkartırdı beni. Yine de merak ediyordum. Öyle, başına bir şey gelmiştir, alacaklılarının eline düşmüştür, bir yerlerde kendi canına kıymıştır diye değil, sen işkillenip kalkar geliverirsin diye, annem daha çok ağlayacak, dedem daha çok sövecek diye, üst katı bomboş görünce üzüntüden okuyamazsın diye.

Dedem de sevmezdi babamı. Dedem, bir beni severdi, bir de çarpık bacaklı Skoda kamyonetini. Beni yanına atar, Biga'nın, Çanakkale'nin, Ezine'nin, Bayramiç'in, Çan'ın panayırlarına, yağlı güreşlerine, hayvan pazarlarına götürürdü. Küçücük canımla, arkadaşım gibi yanında dolaştırırdı beni, kocaman insanmışım gibi konuşur, anlatırdı. Çiçekli tokalar, ağzı gözü mürekkep lekesi gibi dağılmış bez bebekler, şekerli simitler alır, çoğunluğu çiftçi, celep olan arkadaşlarıyla çay boylarında, çınar altlarına kurulmuş gündüz sofralarında, azıcık ağzımın ucuyla rakılar içirirdi bana. Panayır-larda Kent'e, Malbora'ya halka attırır, brandadan kuyruğuy-la yarı beline kadar büyükçe bir akvaryumun içinde oturan Çingene denizkızını seyrettirir, tükürük köfteleri yedirirdi. Susurluk'ta da ayırmazdı beni yanından, basbayağı arkadaşı sanırdı. Bir tek cumaya gittiğinde, ben Deli Sabri'yle caminin avlusundaki kahvede oturur, onu beklerdim. Gitmeden bana ve Sabri'ye oralet söyler, "Uslu uslu oturun Sabri Abinle, e mi kızım?" derdi. Sabri pek konuşmazdı. Zaten konuştuğunda da ne dediği anlaşılmaz, kendi dilince şarkılar söylerdi. Birdenbire oraletime tükürür, sonra neşeyle, bu hareketi-ni alkışlardı. Ben zaten soğusun diye elimi sürmediğim ora-letten bir yudum alamadan öylece beklerdim dedemi. Korkmazdım yine de Sabri'den. Saçlarımı okşadığında, durup du-rurken havayı yumrukladığında, ayakkabısını araba yapıp masanın üstünde gezdirdiğinde, yoldan geçen koca koca kö-peklere sarıldığında bile. Cumadan sonra ayran içmeye gö-türürdü beni dedem, Balıkesir yoluna. Ne çok isterdim hal-buki onunla camiye gitmeyi. Anneannem bütün duaları bel-letmişti bana. Senesine hatim bile indirecektim. "Kızlar git-mez cumaya," derdi dedem. "Seneye Kuran kursuna gider-sin." O sene bayram namazına götürmüştü ama beni, kur-banda. "Keşke, kızlar da gitseymiş cumaya," demiştim. "Bel-ki o zaman, bu kadar kötü kokmazdı halılar." Gülmüştü de-

dem. Hatırlarsın, “yavrumun yavrusu” derdi bana; “karabi-berim, badem şekerim” diye severdi.

Dedim ya, iki buçuk ay sonra göründü babam. Öldü mü kaldı mı bir tek haber almamıştık ki çıktı geldi. Sakalları uzamıştı. Fabrikaya giderken giydiği gri takımın dirsekleri, dizleri parlamış, havalandırıp havalandırıp yeniden giyilen gömleğinin ensesi kayış gibi olmuştu. Gözleri nasıl çöktü-tü bir görsen. Çok zamandır bir sofraya oturmamış, bir evde, temiz çamaşırlar, temiz çarşafarla uyumamış insan yabancı-ğıyla bitti kapımızda. Dedem istemedi önce, geri çevirdi ka-pıdan. “Uçan kuşa borcun var, borcunu bitir, adam ol, aile-ne sahip çık öyle gel!” dedi. Döndü gerisin geri, gitti babam. Birkaç gün orada burada kaldı Susurluk’ta herhalde, eşi dos-tu çoktu. Dedem küfurbazdı, cimriydi, anneannemi döverdi ama insanlıklı adamdı. “Gelsin,” dedi, bir hafta sonra. Gö-ründü babam. Dedemin, anneannemin elini öptü, sakalını tıraşladı, dedemin Ecevit gömleklerinden birini geçirdi sır-tına, içgüveysi oldu evimize. Dedemle tarlaya, mısıra gitti bir müddet. Borcu mısır toplayarak bitecek gibi değildi. Ol-mayınca, bir de çok, bin de. Ah o batan balık, ne meraklıdır ya yan gitmeye, biliyorsun. Akşamları tarladan sonra Allah-sız Ercan ve Patkan İbrahim’la çay boyunda kuru soğanla şa-rap içmeye başlamışlar. Bir de sarhoşluğu çıktı başımıza. De-dem bir dayandı, iki dayandı, en sonunda “Senin ananı bel-lerim, itin eniği,” deyip dehleyiverdi evden. Her gün birile-ri geliyordu babamı sormaya. “Kapımıza dayanmayan esnaf bırakmadı eşeğin oğlu eşek,” diyordu dedem durup durup. Annemin yüzü ağlamaktan eleğe dönmüştü. Dedem, daya-namadı. Lafın sözün bini bir para. Tuttu, üst katı sattı, yarı-ladı borcunu babamın. Zaten boş duruyordu hacizden beri. Sırf bizim hatrımıza.

Bir akşamüstü, Sütçü Halis anneannemin yoğurtluğunu vermiş, içeriden bayat ekmeklerin gelmesini beklerken ka-

çırdı ağzından, içeri doğru kapıdan. “Yav Şevket Abi, senin damadı mı gördüm, yalan olmasın. Uzanmış boylu boyu yatıvermiş çay kenarına. Ben evvela ölmüş sandım, tam merkebi bağladım, yanına gidiyorum, doğruluverdi. Etrafında şişeler, çöpler... Eliyle yokladı bir bir. Sonra bir kalayladı Allah kitap, devrildi olduğu yere gene. Ben de gitmedim ondan sonra yanına. Benzettim gibi de geldi ama, günahına girmeyeyim...” Dedem, “Bacağına sıçtığımin deyyusu,” deyip ayakkabılarını ayağına tam geçiremeden fırladı evden. Neye uğradığımızı şaşırдық. Korktuk. Uzaktan uzaktan takıldım ben de peşine. Dedem körpecik delikanlı gibi koşarsasına çaya doğru seğirtti. Arkasından giderken homurtusunu duyuyordum. Oradaydılar. Ercan görünmüyordu. Rahmetli Patkan İbrahim’la Nalburun Sezgin vardı bir. Babam, sırtında hayvan leşine dönmüş Ecevit gömleği ve bir karış sakalıyla yüzükoyun yatıyordu toprağın üstünde. Dedem, analarına söverek bitiverdi yanlarında. Ayıboğan kudretiyle sırtından asılıp kaldırmaya yeltendi babamı. Yıkana yıkana kağıt olmuş, kirden pasaktan çürümüş mavi gömleğin sırtı kalıverdi elinde. Gömlekten kurtulan babam yere düşerken ayılır gibi oldu. Dedem, kocaman eliyle yüzünün sağ yanına belki bin tonluk bir tokat aşk etti. Yeniden kapaklandı babam. Kendini küspe çuvalı gibi yere bırakıverince ardı ardına tekmelemeye başladı ihtiyar. O vurdukça babam, canı tekmenin indiği yerden fışkırıp çıkıverecekmiş gibi orasını tutuyordu iki eliyle. Ağzı burnu da kan dolmuştu. İbrahim’la Sezgin, önce bir, “Aman Şevket Amca!” diyecek oldular. Ama dedem Sezgin’i bir tokatla çaya yuvarlayınca, geride bıraktıkları yarım şişe köpek öldürene, suratının kanı toprağa, izmarite ve çerçöpe bulanmış babama bakarak eyvahlanıp kaçtılar, yarı yaş. Ben saklandığım yerden, dedemin, damadının posasını çıkarışını seyrettim sonuna kadar. Acımıyordum babama. Acıyasım gelmiyordu, kendi yaptı bunu, diyordum o çocuk ak-

lımla bile. Girmeseydi azıcık paramızla öyle anlamadığı işlere, birimiz kurtulacak diye hepimizi gözden çıkarmasaydı. Dedem yaşlı adam. Kalbine bir şey olursa, şekeri çıkıverirse, düşüp bayılıverirse diye korkuyordum. Neden sonra dedem, yorulunca bıraktı babamı paralamayı. Geldiği yöne doğru çekildi, babamın kanlar, bereler içinde hırlayıp inleyen bedenini, kimi kırık kimi sağlam şarap şişelerinin arasında bırakarak. Akşama doğru bana, “Git bak bakalım çay boyuna,” demişti. “Gebermiş mi o baban olacak kopuk?” Gittim baktım. Boştu söğüdün altı. Kanının kurumuş izi üzerinde do-laştım babamın. Öldüyse bile almışlardı en azından. Yoktu.

Ölmemişti babam. Bir hafta kadar sonra, sırtında yağ rengi bir keten gömlek, birinden ödünç alındığı kalıbından okunan kahverengi pantolonla çıkageldi. Elinde üç tane Sümerbank poşeti vardı. Ben açtım kapıyı. Sevindi beni görünce, eğilip sarıldı gülerek. Kokusunda bütün felaketlerden önce-sine ait bir lezzet vardı. Dedemin nakşettiği yaraları hâlâ şiş, pembeleşmiş yüzü tıraşlıydı. Ağzı içki kokmuyordu. Anne-annemi kapıda görünce kucağından bıraktı beni. “Babam yok mu anne?” dedi anneannemin ellerine uzanırken. Da-ha lafı bitmemişti ki, dedemin sesi yaklaştı içeriden. Bir şey söylemesine fırsat vermeden atıldı babam; “Baba af dileme-ye, elini öpmeye geldim. Bıraktım içkiyi, ağzıma sürmedim o günden beri. Affet. Beni evimden, evlatlarımdan ayırma.” “Senin evin mi varmış pezevenk?” diye bağırdı dedem. Bir yandan da ellerini, yakalayıp öpmeye uğraşan babamdan ka-çırmaya çalışıyordu. Babamın ağlamaklı, yalvaran suratı ta-ze bereleriyle nasıl acınasıydı. Ama sevdiğin birine duyulan merhamet gibi değil, dilenciye, sakata, düşküne, zaval-lıya acımak gibi bir şey. Babam üsteleyecek gibi olunca, bizi evin içine toplayıp kapıyı kapatmaya çabalayan dedem ona doğru davranıverdi. “Defol git! Gelme bir daha benim kapı-ma. Hayvan seni!” diye iyice yükseltti sesini. Bir hafta önce

yediği dayak hâlâ kaburgasında sızlayan babam, geri çekildi, anneannem girdi araya. “Yapma Şevket. Bir maraza çıkacak şimdi. Aman!” derken, annem yetişti içeriden. Dedemi tutmaya çalışıyordu. Ben bir damla ağlamadan, dördünün arasında, yalvaran, havada uçuşan ve birbirini yakalamaya çalışan kolların altında olan biteni izliyordum. En son, “Siktir git!” diye bağırın dedem, aralıktan bir tekme savurdu babama. Tekmesinin yarısı bana, yarısı babamın elindeki Sümerbank poşetlerine geldi gibi oldu. Babam poşetleri alamadan kaçıp gitti. Yere düştüğümü hatırlıyorum bir tek. Ayıldığımda başımın altında buzdan bir yastık, alnımda annemin egzamal, ileze elleri, mutfaktaki divanda yatıyordum. “Kendine geldi!” dedi annem. Dedemin yaşlı yüzü sinirli değil, üzgündü. Gülümsedi beni görünce. “Korkuttun bizi be kızım. Hadi iyileş de Kuş Cenneti’ne götüreyim seni.”

Sana anlatmadık bunları. Sen babamı orada burada arsa koşturuyor, falanca yerde toptancı bilmem kim beylere mal almaya gitti, daha dün buradaydı ama yine çağırdılar, sanıyordun. Öyle yazıyorduk mektuplarda. Kısacık telefonlarda öyle diyorduk. Duysan, bilsen kalkar gelirdin. Bir umudumuz sendin. Okuluna sarıl, aklını derslerine ver istiyorduk. Benden lise bile ummuyorlardı. “Oğlan çocuğu gibi bu,” diyordu dedem, “Evde kalmasa bari.” Sana inanıyorlardı ama. İnanıyorduk, tek kelime etmiyorduk sana.

Sonra; bu olanlardan bir on gün kadar sonra bir gece, perşembeydi, kapının kuşlu ziliyle, “Bismillah” diye sızradı ihtiyarlar. Dedem, “Hayırdır inşallah!” diyerek doğrudu yerinden, merakla büyümüş, geleni soran gözlerimizi odada bırakıp kapıya gitti. Çay bardağına koyduğu rakısını içiyor, televizyonda konuşan Özal’a homurdanıyordu. Dışarının lambasını içeriden yakınca demir kapının camına babamın gölgesi vurdu. Dedem kapıyı açmadan, “Kimsin?” diye sordu, sanki siluetten anlamamış gibi. Toplanamayan ağzıyla “Karımı, ço-

cuğumu almaya geldim. Aç kapıyı!” dedi babam. “Ulan!” diye hiddetlenerek açtı kapıyı dedem. Kapıdaki, alev alacak kadar sarhoştı. Sarhoş cesaretiyle, “Beni evladımдан ayıramazsınız. Verin bana çocuğumu!” diye bağırdı. “Mustafa, siktir git, akşam vakti benim elimde kalma,” diye homurdandı dedem, hasbinallah çekerek. Babam, dedemin arkasında odanın kapısından onları seyrettiğimi fark edince, bana doğru hamle yaptı. Yanıma gelen annem korkmuş, titreyen ellerini arkamdan bana sarmıştı. Dedem babamı ittirdi. Babam iki basamaklı merdivenden aşağıya yuvarlanınca dedem bunu fırsat bilip kapıyı kapattı. Sarhoşluğu ve öfkesinden çıldırın babam bağıra çağıra küfür etmeye başladı. Dedemin anasına, avradına, kocası varken babasının evinde oturan, evladını ondan esirgeyen karısına, Allah’a, kitaba, alacaklılara, Albayın Nihat’a, demir kapıya, bahçede havlayan Çarli’ye, herkese, her şeye saydırıyordu. Dedem kapıyı yeniden açtı. Babamı göğsüne hizaladığı bir tekmeyle bir daha yuvarladı. Babam da düştüğü yerden eline gelen ilk taşı kavrayıp dedeme fırlattı. Taş dedemin sol gözünün az üstüne denk geldi. Çıldırma nöbeti dedeme geçmiş oldu bu hareketle. Gözünü tutarak, tek bir söz demeden, içeri, yatak odasına kaçtı dedem. Bunu fırsat bilen anneannem, “Yavrum Mustafa, hadi git. Bak baban çok sinirlendi. Kafasını yardım adamın, gözünü çıkarcaktın az kaldı. Allah muhafaza bir kaza olacak,” diye defetmeye uğraştı babamı. Zaman kendi içinde büyük büyük odalara bölünmüştü sanki. Bütün bu olanlar çabucak oluvermiş, ama aylar sürmüş gibiydi. İşte tam ondan sonra, ne oldu, nasıl oldu belki görmedim, belki sildi hafızam zamanla. Bir tüfek patladı evin içinde. Tek el. Öyle bir patlama ki, kulakların içini sonsuz bir genişlik dolduruyormuş da başka hiçbir şeye yer kalmıyormuş gibi devasa bir sessizlik bırakıyor arkasında. O sessizlikte, öfkeyle ağlayışını seyrettiğim babamın göğsünün meşin bir top gibi patladığını, açık kalan göz-

leriyle, kesilen bir ağaç gibi, geriye devrildiğini gördüm. Zaman daha da büyük odalara bölündü sanki, ağırlaştı ağırlaştı ve duruverdi. Yarı belimize kadar toprağa çakılmış gibi kala kaldık. Babam basamağın dibinde, koçların kurban edilirken yaptığı gibi, ayaklarını attırarak can çekişti kısacık bir süre. Öyle mi olmuştu, yoksa zihnim mi bana oyun ediyor bilmem, kan, yarılan göğsünden fişkırrır gibi yükselmiş, ardından babam son titreyişleriyle canını oraya bırakmıştı. O kadar durakalmıştık ki kimse ben bunları görmeyeyim diye gözümü kapatacak zamanı bile bulamamıştı. Ağzını bile kapatmadan, sarhoşluğu ölüme devrilen babamın göğsünün inip kalkışı durmuş, akan kan basamağın bitimindeki küçük çukurda birikmişti. Neden sonra dedem tüfeği bırakıp babamın yanına gitti, “Çocuğu alın, durmayın öyle!” diyebilirdi. Jandarma geldiğinde ben arka odada teyzem ve teyzemin Şengül’le oturuyordum. Annemi, anneannemi çok sonra, cenazede görebildim. Ağlaya ağlaya perdahlanmış gibi parlayan yüzleri, çözülü tülbentleriyle kendilerini paralyorlardı. Dedemi götürmüşlerdi.

Sana doğrusunu anlatmadık bunların. Jandarmaya söylediğimiz yalanın üstünden geçtik ustaca. Herkese böyle anlattığımızdan, alışmıştık. Sen okulunu bitiresin, kendini de, bizi de kurtarasın diye. “Dedem,” dedik, “Tüfeğini temizlerken, kazara vurdu babamı.” Cenazeden bir hafta sonra Veli Abimle teyzem gelmişlerdi yanına. Seni evci çıkarıp Alsancağ’ta bir otele götürmüşler hani. Orada anlatmışlar bunları sana. “Mahvoldum ben. Bittim. Babasız, sahipsiz, kimsesiz, zavallı bir kız oldum ben,” diye yazmıştın bana, sanki ben de aynısından olmamışım gibi. “Ama siz babamın emanetisiniz artık bana. Okuyup, çalışıp ben bakacağım hepinize.” Hatırlıyor musun bunu da?

York’ta mahkemem var bugün, bir Türk aile yine. King’s Cross’ta trenin saatini beklerken telefonumdan okudum

mailini, hani Őu “ilk fotoğrafı” baŐlıklı olan. Adını Mustafa koymaya karar vermiŐsiniz. Kenan, hiÇ itiraz etmeden, razı gelmiŐ hemen. Nasıl sevindiğini anlatmıŐsın uzun uzun. Chris’i aradım hemen, ona da anlattım. “Hayirli olsun yeni bebek Mustafa!” dedi yarım Trkĉesiyle gülerek. Bahtı ben-zemesin inşallah. Seni ĉok özledim. Ben gelene kadar, ona teyzesini anlatmayı unutma olur mu? Geldiđimde beni tanı-mazsa bozulurum bak!

Selamlar herkese, öpüyorum ĉok.